

Bonus. 1

PRIS: 35 KRONOR

► TEMA: **HANTVERKARE HEMMA** Renoveringens svaga punkter / Offert och avtal / Så säger konsumenttjänstlagen / Vad kostar det? / Betala tryggt



OFFERT, AVTAL, BETALNING:
**FULL KOLL PÅ HELA
RENOVERINGEN**

+10
**BRA NÄTPLATSER
FÖR HANTVERKSTJÄNSTER**



FOTO: KJELL B PERSSON

INNEHÅLL 1.2014

- 3 **SNABBA FAKTA**
Äldsta verktyget, mesta rotavdragen och vad som gäller för mästarbrev.
- 4 **FÖRE JOBBET - OFFERT OCH AVTAL**
Klara papper är viktiga att ha. Var tydlig med vad du vill ha gjort.
- 6 **KONSUMENTTJÄNSTLAGEN**
Ibland gäller den, ibland inte. Det kan vara bra att ha koll på när.
- 7 **BRA NÄTPLATSER**
Det finns hjälp att få hos branscher och myndigheter.
- 8 **RENOVERINGENS SVAGA PUNKTER**
Vissa delar av din bostad måste du vara extra nogra med.
- 10 **TÄNK EFTER FÖRE**
Det är bra om du och hantverkaren förstår varandra.
- 12 **BETALA TRYGGT**
Aldrig i förskott, alltid mot kvitto är en bra regel.
- 14 **SÅ MYCKET KOSTAR DET**
Timpriser, resekostnader och avfallshantering. Det är mycket som kostar.
- 15 **CHECKLISTA**
Tipsen som gör att renoveringen går som smort.

Handfasta hantverksråd

När du ska anlita en hantverkare behöver du förbereda dig mer än när du köper något i en butik. Problem kring hantverkstjänster ligger i topp hos konsumentvägledarna. En vanlig anledning är att det inte finns något skrivet avtal. Konsumenten har trott eller kanske fått löften om att hantverkaren skulle göra mer eller att jobbet skulle ha blivit billigare. I efterhand är det svårt att avgöra vem som har rätt när det inte finns något skrivet underlag.

Med Bonus får du en handfast guide om hur du ska göra för att renoveringen ska bli det lyft för din bostad som du tänkt.

Du får tips och idéer om hur du går till väga för att begära in offerter och hur du ska utvärdera dem. Ska du eller hantverkaren köpa materialet? Och vem ska vara spindeln i nätet när flera hantverkare är inblandade?

Somliga åtgärder är mer komplicerade än andra. Hur vet jag att en hantverkare är särskilt kunnig? Och vad betyder det att hantverkaren är certifierad?

Den tid och omsorg det tar att planera och förbereda din renovering har du mångfalt igen efteråt.

Carina Lundgren,
chefredaktör



Chefredaktör & ansvarig utgivare Carina Lundgren,
carina.lundgren@radron.se
Redaktör Ingrid Jacobsson, ingrid.jacobsson@radron.se
Grafisk form och illustration Kate redaktionell design

© Råd & Rön 2014. Eftertryck av artiklarna, helt eller delvis, är förbjudet. Råd & Rön ägs av Sveriges Konsumenter, en oberoende paraplyorganisation. Målet är ökad konsumentmakt. www.radron.se

Råd & Rön



Snabba fakta

Rotavdragen har gjort att vi anlitar hantverkare som aldrig förr. Men vi blir ofta missnöjda med tjänsterna. Visste du att hantverksärenden toppar klagoligan hos Sveriges konsumentvägledare?

1985

kom den första konsument-tjänstlagen. Den reglerar alla tjänster som någon utför åt dig. Allt ska utföras fackmässigt och på ett säkert sätt.

14,6

miljarder kronor betalades ut i rotavdrag 2012. I Stockholm är man mest benägen att anlita hantverkare; en fjärdedel av bidragen betalades ut där.

"Många hantverksyrken har en historia som går tillbaka till medeltiden eller ännu längre."

Chris Heister, landshövding i Stockholms län, vid gesäll- och mästarbrevsutdelningen i Stadshuset, november 2013.

7126

hantverksärenden kom in till de kommunala konsumentvägledarna under 2013.

Hantverkare i Sverige i dag

Snickare, träarbetare	50 500
VVS-montörer	19 000
Målare	14 000
Murare	11 000
Golvläggare	3 700

Hammaren

är världens äldsta verktyg, åtminstone om man räknar in stenredskapen. Redan för ett par miljoner år sedan använde våra förfäder en sten för att slå på ett annat föremål eller ta livet av ett djur. På stenåldern satte man skaft på stenen. Stålhammaren kom för cirka 2 000 år sedan.



Mästarbrev

kan du få i 75 yrken, bland annat målare, murare och plåtslagare. Villkoren för mästarbrev varierar något, men i regel gäller att du måste vara verksam i yrket, ha minst sex års erfarenhet och visa upp ett arbetsprov – mästarprov.

FÖRE JOBBET - OFFERT OCH AVTAL

En bra offert och ett tydligt avtal är grunden för att alla, både du och hantverkaren, ska bli nöjda med jobbet.

Begär alltid offerter från minst tre olika hantverkare. Och kräv specificerade offerter. En offert där det står "målningsjobb, material, resor" och en klumpsumma är inte seriöst. Självklart ska företagets namn, adress, organisationsnummer och telefon finnas med samt namn på den som ska vara din kontaktperson. Uppgift om F-skattsedel och eventuellt medlemskap i en branschorganisation ska också stå.

Var tydlig!

Innan du begär offert ska du vara tydlig med vad du vill ha utfört, till exempel slipning av skarvar, spackling av hål efter tavlor och lampor, omtapetsering av vardagsrum, ommålning av tak, byte av golv, uppsättning av nya golvlistor. Ange material, typ av färg och tapetnummer samt vem som ska handla in materialet, du eller hantverkaren.

Om hantverkaren köper det kanske denne har rabatt men har rätt att göra ett påslag på fakturan till dig, och du har inte rätt att få veta hur stort påslaget är.

Å andra sidan kan det vara att föredra att hantverkaren står för materialet, för då har du bara en part att reklamera mot om något blir fel. I annat fall måste du reklamera hantverkstjänsten och materialet var för sig, alltså även kontakta byggvaruhuset där du köpt tapeter och färg.

En hantverkare har skyldighet att samråda med dig innan avtalet skrivs och ska även avråda om det är någon del av jobbet som hantverkaren inte

tror går att utföra på ett bra sätt. Om du föreslår en liten fontän mitt i vardagsrummet bör en seriös hantverkare avråda dig från det, med tanke på risken för vattenskador.

Jämför offerter

Efter det att du fått offerterna, jämfört dem (billigast är inte alltid bäst) och bestämt dig för vem som ska utföra jobbet är det dags att skriva avtal. Mallar för avtal finns på webbplatsen www.omboende.se.

I avtalet ska finnas en noggrann beskrivning av vad som ska göras, hur ni ska komma överens om tilläggsarbeten – skriftligt eller muntligt – och hur de ska dokumenteras och prissättas, om du ska stå för omklädningsrum och mat, totalpriset för jobbet (läs mer på sid 14), när allt ska vara klart, om det ska göras rotavdrag och hur betalning ska ske.

I avtalet kan du skriva in att ett förseningsvite ska betalas till dig om arbetet inte blir klart i tid. Du har rätt till ersättning om en försening orsakar dig ekonomisk skada. En lämplig summa kan vara 0,5–1 procent på totalsumman för varje vecka som jobbet försenas. ●

BOSTADSRÄTT? FRÅGA STYRELSEN

YTSIKT ▶ I bostadsrätt får du inte göra vilka renoveringar du vill. Tapetsera och måla är okej, men vid köks- och badrumsrenoveringar ska du som regel ha godkännande av föreningens styrelse. **EXTERIÖR ▶** Du får inte göra något som påverkar exteriören, till exempel måla de yttre fönsterbågarna och -karmarna.

3 **DETALJER ATT VARA NOGA MED**

- ✓ Specificera ditt val av material, annars kan hantverkaren använda ett enkelt, billigt som du kanske inte blir nöjd med.
- ✓ Gör gärna en teckning av hur du vill att det färdiga resultatet ska se ut, eller bifoga foto eller urklipp när du begär offert.
- ✓ Ta referenser. Be att få ringa upp tidigare kunder och hör om de varit nöjda.



NÄR GÄLLER KONSUMENTTJÄNSTLAGEN?

Konsumenttjänstlagen gäller när du anlitar en hantverkare privat. Hantverkaren kan aldrig ge dig sämre villkor än de som står i lagen.

Lagen gäller:

Arbete på fast egendom, till exempel i hus eller lägenhet.

Arbete på anläggningar på mark eller i vatten, exempelvis pool eller veranda.

Förvaring av saker, till exempel möbler som du måste magasinera när du renoverar hemma eller en båt som du vinterförvarar.

Arbete på "lösa saker" som köksluckor, dörrar eller möbelrenovering.

Bygge av småhus – men här innehåller lagen en rad särskilda bestämmelser.

Lagen gäller inte:

Hantverksarbeten som säljaren låter utföra för att rätta till fel i en såld fastighet.

Köp och montering av saker, exempelvis hushållsmaskiner. Där gäller konsumentköplagen.

Transporter som exempelvis möbelflytt.

Tillverkning av nya saker, till exempel att sy en klänning, en kostym eller snickra en stol.

Konsultuppdrag – det kan vara när du anlitar en arkitekt för att göra en husritning till dig eller en köksplanerare som designar ditt kök.

Hela lagen finns på www.riksdagen.se, Dokument & Lagar.
Sammanfattning av lagen finns på www.konsumentverket.se, Lagar & Regler.

10 Bra nätplatser för hantverkstjänster

Branscher och myndigheter finns till din hjälp.
Läs på innan du bestämmer dig för nybygge eller renovering.

1 **OMBOENDE.SE** Konsumentverket och Boverket i samarbete om en webbplats som täcker det mesta om att bygga och bo. Här kan du ladda ner utmärkta manualer: tips till dig som ska anlita hantverkare, checklista, avtalsmall med mera.

2 **SKATTEVERKET.SE** Kan du rotnegrarna? Om inte, så hittar du all information hos Skatteverket.

3 **BRABYGGARE.SE** Vill du hitta en bra hantverkare som är kvalitetssäkrad? Försök på denna webbplats, som har över 6 000 hantverkare anslutna.

4 **SAKERVATTEN.SE** En vattenskada är bland det värsta du kan råka ut för. Att VVS-installationer görs rätt och riktigt är A och O. På www.sakervatten.se kan du söka bland över 1500 auktoriserade företag och över 17 500 utbildade VVS-montörer.



5 **BYGGAHUS.SE** Ska du bygga ett nytt hus eller renovera ett gammalt behöver du många goda råd och tips. Det kan du få här. Blir du medlem på webbplatsen kan du ställa frågor till Byggahus-redaktionen.

6 **VILLAAGARNA.SE** Äger du ett hus – eller en bostadsrätt – och vill ha hjälp med rådgivning, tips från andra villaägare och möjlighet att ta del av olika förmåner kan du bli medlem i Villaägarnas riksförbund.

7 **MALERI.SE** Målaremästarna är en branschorganisation för professionella måleriföretag. Alla företag som är medlemmar i Målaremästarna omfattas av deras nöjd kund-garanti.



ILLUSTRATION: SHUTTERSTOCK

8 **BYGGDOKTOR.COM** Fukt- och mögelskador är skräcken för husägare. Behöver du en sakkunnig expert som utreder vad som hänt i ditt hus kan du anlita en Byggdoktor.

9 **EIO.SE** Elinstallationer måste självklart vara säkra. Elektriska installatörsorganisationen, EIO, organiserar el-och tele-teknikföretag, och där kan du hitta en elektriker nära dig. EIO har över 2700 medlemsföretag med sammanlagt 25 000 anställda.



10 **SBR.SE** Speciellt för dig som ska bygga nytt är SBR Byggingenjörernas webbplats värdefull. SBR är en yrkesorganisation, och här kan du hitta besiktningsmän, byggkonsulter eller annan expertis. På sajten finns också Besiktningsmannaboken, som beskriver allt om fackmässigt byggande av småhus.

RENOVERINGENS SVAGA PUNKTER

Vad du ska vara noga med när du har hantverkare hemma.

FOTO: KJELL B PERSSON

FÖNSTER: Fönster är tunnare än väggar och utsätts därför för större temperaturpåfrestningar. Fönster har också många fogar som ska hålla tätt. Samlas vatten i vinklar mellan bågar och karmar uppstår lätt röta, beslag och gångjärn kan rosta, kittet kan falla bort. Det är viktigt att underhålla fönstren regelbundet.

KÖK: Ugn, häll, diskbänk, skåp, bänkskivor – det är mycket du måste välja. Kolla gärna Råd & Röns tester innan du bestämmer dig. Gör en ritning och tänk på var rören går, hur elinstallationerna ska dras och var lamporna ska sitta.



YTTERTAK: Hur ofta ska man byta pannor och regler? Riktigt tegel eller betong? Är det bättre med plåt? Eller kanske till och med ett grönt tak med sedum eller torv? Det viktiga är (som alltid) att underarbetet görs ordentligt. Tänk också på takets lutning när du väljer material.

FASAD: Antingen du har målad eller putsad fasad måste den förstås underhållas. Ommålning vart 10:e-15:e år, om du inte har söderläge på västkusten förstås! Välj samma typ av färg som huset är målat med tidigare. Ska du renovera en putsad fasad ska du ha samma typ av bruk som tidigare. Putsade fasader kan målas, men då krävs ordentligt för- och efterarbete.

GOLV: Har du ett gammalt golv och funderar på att slipa och lacka om det? Hör med ett golvproffs först. Resultatet kanske inte blir som du tänkt dig om brädorna är gamla och spruckna. Då är det bäst att byta hela golvet.

BADRUM: Golv, väggar, tätskikt, golvbrunn, rör – våtrumsinstallationer måste utföras med största noggrannhet. Det finns en rad krav som du måste följa.





ILLUSTRATION: ISTOCKPHOTO

TÄNKEFTER FÖRE

Förstår kunden och hantverkaren varandra? När blir det missförstånd? Vi har talat med en byggladare och en konsumentvägladare.

Bo Östman är snickare och byggladare med egen firma. Han jobbar mest med köksinstallationer men även med andra ombyggnader.

– Jag brukar gå igenom jobben noga innan jag lämnar en offert. Men det är inte alltid lätt eftersom jag sällan får ett bra underlag att gå på.

Trots sin långa erfarenhet, 25 år som egen

företagare och innan dess 15 år som platschef på byggen, tycker Bo Östman att det kan vara svårt att kommunicera med kunderna.

– Problemet är att många inte vet vad de vill ha. När kunderna inte kan förklara ordentligt kommer ju anbudet att se väldigt olika ut, om de frågar flera firmor. Och då blir det svårt att jämföra offerterna.

En sak som ofta förvånar kunder är att tilläggsarbeten debiteras extra. Bo Östman har märkt att många tror att allt ska ingå om man har kommit överens om ett pris.

– Jag specificerar alltid mina anbud så långt det är vettigt, men man kan ju inte gå ner till minsta skruv.

Skriv avtal

Cecilia Collin är konsumentrådgivare i Västerås och konsumentjuridisk expert på webbplatsen www.omboende.se. Hon betonar också att det är viktigt att skriva avtal.

– Det är ganska vanligt att man som konsument beställer en hantverkstjänst utan att skriva ett avtal. Muntliga avtal gäller visserligen, men uppstår det senare olika uppfattningar om jobbet eller blir det en tvist är det svårt att bevisa i efterhand vad man kommit överens om.

Enligt Cecilia Collin är det många konsumenter som tror att de har ett avtal när de godkänt ett förslag på offert.

– Jag har märkt att många har svårt att skilja på avtal och offert. Det är viktigt att förstå vari skillnaderna ligger. En offert är oftast otillräcklig, då den är för generell. Offerten innehåller sällan detaljer kring tjänsten, som till exempel specificerade datum när jobbet ska utföras, och inte heller några bestämmelser om förseningsvite, det vill säga vilken ersättning du ska få om jobbet blir avsevärt försenat.

– Hantverkarformuläret som finns på webbplatsen www.omboende.se är en bra grund för ett standardavtal som man kan utgå ifrån. Du kan använda avtalet och komplettera så att det passar till den tjänst du köper. Men du kan också använda det som



"Problemet är att många inte vet vad de vill ha."

Bo Östman

grund för att jämföra innehållet i ett avtal som hantverkaren presenterat för dig.

Inga förskott

En viktig fråga är också att komma överens om hur betalning ska ske.

– Du ska *aldrig* betala i förskott, betonar Cecilia Collin. Du ska bara betala när jobbet är klart och godkänt och du kan konstatera att det är fackmässigt utfört.

Cecilia Collin

menar också att det är viktigt att från första början ta reda på så mycket som möjligt om firmen. Ta referenser, kolla F-skattsedel, försäkringar, behörighet för olika arbeten och så vidare. Är det en firma som saknar fast adress och kontorslokaler kan varningsklockorna börja ringa.

– Det är väldigt lätt att starta en hantverksfirma i dag. I princip behöver du bara en verktygslåda och en mobiltelefon. Därför är det viktigt att tänka på att firmen som du anlitar ska finnas kvar, till exempel om du i efterhand behöver reklamera ett arbete. Om det är en firma med "kontoret på fikan" som försvann lika snabbt som de startade har du ingen att reklamera till.

Att många konsumenter inte riktigt kan precisera hur de vill ha en nybyggnad eller renovering håller Cecilia Collin med Bo Östman om.

– Visserligen ska du köpa fackkunskapen, säger Cecilia Collin. Men du måste sätta dig in i så mycket som möjligt själv. Läs gärna på extra om våtutrymmen och kök, till exempel. ●



"Det är väldigt lätt att starta en hantverksfirma i dag. I princip behöver du bara en verktygslåda och en mobiltelefon."

Cecilia Collin

TRE SNABBA OM HANTVERKARE:

- Tänk efter före hur du vill ha jobbet gjort.
- Begär specificerade offerter.
- Skriv avtal!

BETALA TRYGGT

Det är bra att veta hur du ska betala och när du har rätt till rotavdrag.

TRE SÄTT ATT BETALA

Det finns tre sätt att betala en hantverkare: fast pris, löpande räkning eller ungefärligt pris.

1

► **Fast pris** är enklast för dig; du vet vad slutsumman kommer att bli. Men du kan nog räkna med att hantverkaren i det fasta priset lägger på en marginal på jobbet. Eventuella tilläggsarbeten är inte heller inräknade i det fasta priset, och här kan kostnaderna springa iväg. Kom därför i förväg överens om hur tilläggsarbeten ska debiteras, och kräv att du får godkänna extraarbeten som hantverkaren föreslår.

2

► **Löpande räkning** gör att du kan skriva upp varje dag hur många timmar som lagts ner, men då måste du nästan sitta hemma och hålla koll på hantverkarna. I värsta fall kan jobbet dra ut på tiden och bli mycket dyrt, om ni inte kommit överens om ett takpris som sätter den övre gränsen för vad du är villig att betala. Oavsett om arbetet tar längre tid är det då takpriset som gäller.

3

► **Ungefärligt pris** är en uppskattad prisuppgift. Det kan användas vid arbeten som är svåra att bedöma från början. Ett ungefärligt pris får över-

skridas med max 15 procent. Vid mark- och rivningsarbeten får det överskridas med max 25 procent.

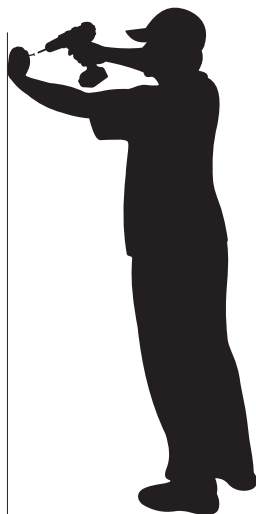
ALDRIG I FÖRSKOTT - ALLTID KVITTO

Kolla alltid att momsen är inräknad i de offerter du får; det ska den vara enligt lag. Gå igenom vilka material hantverkarna valt, om du inte valt själv.

Du har alltid tio års reklamationsrätt på arbete på fast egendom, men hantverkaren kan också lämna en frivillig garanti på material och utförande.

Betala aldrig i förskott utan bara efter slutfört och godkänt arbete. Om något blir fel har du rätt att hålla inne betalningen tills felet är åtgärdat. Enligt lag har du rätt att få en specificerad faktura, men bara om du begärt en sådan i förväg. Och du behöver inte betala någonting förrän du fått fakturan.

Spara alla kvitton i minst tio år. Dem behöver du om det skulle uppstå en tvist.



VÄLJ ENTREPRENAD

Ska du beställa en större reparation eller ombyggnad kan du välja olika entreprenader. Men du är alltid byggherre själv och har det yttersta ansvaret.

► **Totalentreprenad** är enklast för dig. Då har du ett enda avtal med ett företag som svarar för allt och har kontakt med underentreprenörer. Det företag du har avtal med svarar också för att rätta till eventuella fel.

Men vid totalentreprenad måste du vara säker på att det är en stabil firma du tecknar avtal med. Om



firman går i konkurs – ja, då står du där om du inte har bra försäkringar. Information om ett företags ekonomiska ställning kan du få hos Skatteverket, Kronofogden och Bolagsverket.

► **Generalentreprenad** innebär att du har flera avtal, till exempel med en arkitekt och en byggmästare. Kan fungera smidigt, men det kan bli problem att avgöra vem som bär skulden om det uppstår fel. Beror det på ritningen eller på felaktigheter i utförandet?

► **Delad entreprenad** är vad det låter som; du delar upp jobbet i en rad separata avtal med snickare, målare, elektriker och så vidare. Är du kunnig och vet gången vid byggjobb har du stor möjlighet att påverka arbetet. Men det kan bli stressigt för dig att hålla reda på alla och se till att rätt hantverkare är på plats vid rätt tidpunkt. Du anses då också som byggherre själv och måste ta ansvar för arbetsmiljön med mera. Alla företag som arbetar hemma hos dig har naturligtvis ansvar för sina arbetare. Någon måste dock ta på sig samordningsansvaret, och om inte du vill göra det måste någon



utses som gör det. Och om det uppstår fel kan det annars i värsta fall bli så att alla skyller ifrån sig och ingen tar ansvaret.

Råd & Röns Svarta lista, som publiceras två gånger om året, ger dig information om företag som inte följer Allmänna reklamationsnämndens beslut. Det kan vara en bra idé att kolla upp det företag du tänker anlita där också. Att hamna i en reklamationstvist är aldrig riktigt.

BETALA HÄLFTEN MED ROT

Rot står för reparation, om- och tillbyggnad. Du får skattereduktion med hälften av arbetskostnaden, max 50 000 kr per person och år. Villkoret är att du äger bostaden (villa, bostadsrätt eller fritidshus) och använder den för eget bruk.

Hantverkaren behöver personnummer och förstas adress till den eller dem som ska ha rotavdraget och skickar sedan in en begäran till Skatteverket. För att utnyttja avdraget måste du betala mot faktura. När du får fakturan är rotavdraget frånräknat, du betalar nettot. Resten betalar Skatteverket till hantverkaren.

Rotavdrag gäller bara för arbetskostnader, inte material-, rese- eller maskinkostnader. Var därför noga med att du får en specificerad faktura. Det är hantverkaren som är ansvarig för att veta vilka arbeten som är berättigade till rotavdrag. Men du själv är ansvarig för att visa att du uppfyller villkoren för avdraget.

ANLITA INTE SVARTJOBBDARE!

Anlitar du svart arbetskraft kan du förstas inte göra rotavdrag. Firmor som använder sig av svart arbetskraft är inte seriösa och ska inte stödjas. Med svart arbetskraft kan du själv vara tvungen att ta arbetsgivaransvaret, och du kan få svårigheter med försäkringar. Att

reklamera ett felaktigt utfört arbete i efterhand blir också svårt.

Problemen med svart arbetskraft är stora inom bygg- och anläggningsbranschen. Den totala omfattningen är omöjlig att beräkna; svarta betalningar redovisas ju ingestans. Men Skatteverket uppskattar att skattebortfallet på grund av svartjobb är mellan 10 och 20 miljarder kronor årligen inom byggsektorn. Cirka 6 miljarder av detta är oredovisade löner i byggbranschen, runt 5 miljarder utgörs av hushållens köp av svarta byggtjänster, plus ett okänt belopp som omsätts inom organiserad brottslighet i byggbranschen.



OM DU INTE BLIR NÖJD

🔧 Prata först med hantverkaren/entreprenören direkt.

🔧 Kontakta hantverkarens branschorganisation, om hantverkaren du anlitat är med i en sådan.

🔧 Är du medlem i en organisation som kan hjälpa dig, till exempel Villaägarnas riksförbund? Kontakta dem för rådgivning och stöd.

🔧 Kontakta konsumentvägledaren i din kommun.

🔧 Anmäl till Allmänna reklamationsnämnden eller domstol.

SÅ KOSTAR DET

Du kan vara säker på att hantverkaren inte gör något utan att ta betalt av dig. Det enda du aldrig kan bli skyldig att betala är P-böter.

Vad kan hantverkaren ta betalt för?

ARBETSKOSTNAD

500:-
per timme

PARKERINGSavgift

15-41:-
per timme (Stockholm)
4-10:-
per timme (Borås)

AVFALLSHANTERING / BORTKÖRNING AV AVFALL

250-950:-
Pris för en Big Bag-säck
med osorterat avfall

RESEKOSTNAD

100-250:-
per timme, framkörningsavgift
20-50:-
per mil, milkostnad

TRÄNGSELSKATT

(Stockholm och Göteborg)

60:-
per dag (max)

Resekostnader är ett speciellt problematiskt område. Avtala om reskostnader innan arbetet påbörjas, särskilt om det är många mil mellan din bostad och hantverkarens.

Timpriser varierar

I regel är hantverkare dyrare i storstäderna. Har du rätt till rotavdrag blir summan förstås lägre.

Målare	390-470:-
Snickare	410-530:-
Murare	395-445:-
VVS-montör	420-575:-
Elektriker	410-575:-

Priser inklusive moms och administrativa avgifter.
Samtliga priser är exempel och per timme.



Offert, avtal, rotavdrag, reklamation.
Har du koll på hantverkstjänsten?

Glöm inte att...



Lämna in bygganmälan och/eller bygglov. Det kan du behöva vid om- och nybyggnad.



Ta in specificerade offerter. Jämför villkoren – billigast är inte alltid bäst.



Kolla F-skattsedel och behörighet. Kontrollera hantverkarens kontaktuppgifter och att behörighet finns för till exempel el- och våtrumsinstallationer.



Samråd med hantverkaren. Innan ni skriver avtal, samråd om jobbet. Hantverkaren ska avråda dig från sådant som inte går att genomföra på ett bra sätt.



Skriv avtal. Specificera omfattningen av arbetet, typ av entreprenad, pris och när betalning ska ske. Ange hur ni ska komma överens om tilläggsarbeten och hur de ska faktureras.



Betala aldrig i förskott. Du ska bara betala för utfört arbete.



Kolla rotavdraget. Maxbeloppet är 50 000 kronor per år och ägare.

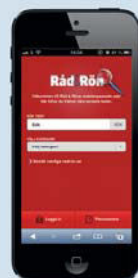
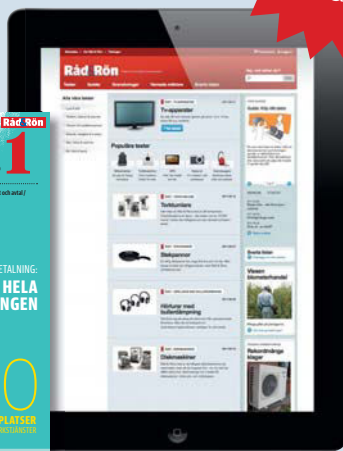


Reklamera fel. Om du upptäcker ett fel ska du reklamera så fort som möjligt. Inom två månader räknas som "skälig tid".



Avbeställ om du ångrar dig. Du har rätt att avbeställa, men hantverkaren har i så fall rätt till ersättning för utfört arbete eller förlust på grund av att denne tackat nej till andra arbeten.

En hjälp i vardagen!



**UNIK
KONSUMENT-
INFORMATION**
Bara i
Råd & Rön!

Undvik kostsamma och irriterande felköp, kolla först med Råd & Rön.
Vill du provprenumerera på Råd & Rön eller köpa tidigare utgåvor av Bonus?

Ring
08-674 43 10
eller gå till
www.radron.se/bonus

Råd & Rön